

Raam van een villa in Bergen met aantekeningen van deelnemers aan de kookpot-sessie.

REPORTAGE

Creatiever door een tegendraads geluid in Bergen

De bouwsector loopt niet als een zonnetje en opdrachtgevers kunnen flink wat inspiratie gebruiken. Zet een aantal inspirators van binnen en buiten de bouw bij elkaar en dwing ze tot innovatieve oplossing te komen. Verslag van een kookpotsessie.

Ingrid Koenen
Bergen aan Zee - "Cocreatie werkt, ook in de bouw. Wat dit echt oplevert, is een nieuwe manier van denken die moet worden omgezet in ander gedrag", is de conclusie van procesbegeleider Maurice van Rooijen. Het fenomeen is overgewaaid uit de creatieve industrie en heeft nu voor het eerst zijn meerwaarde bewezen voor opdrachtgevers in de bouw door buiten bestaande kaders te denken. Het eindresultaat: extra passie voor het vak, meer vertrouwen, samen-werken als nieuw werkwoord en opdrachten gééf je. Op verzoek van het 'gevestigde' Opdrachtgeversforum is gekeken naar nieuwe richtingen, mogelijkheden en oplossingen. Wars van rangen, standen, sexe, achtergronden en generaties - onderverdeeld in X, pragmatisch en babyboom - moest het creatieve

proces zijn vrije loop krijgen. Kopstukken als Jan Hendrik Dronkers (Rijkswaterstaat), Patrick Buck (ProRail) en Alex Vermeulen (Rijksgebouwendienst) zaten aan tafel met architecten, een reclamestrateg, marketeer, sociaal geograaf, loopbaandeskundige en andere creatievelingen. Doel was een tegendraads geluid te forceren en samen tot nieuwe creaties te komen. Eén dag zijn de dagelijkse beslommeringen van vechtracten, boze bestuurders en meerwerk vergeten. Aanstaaende woensdag komt het forum weer bij elkaar en worden spijkers met koppen geslagen over een aantal concrete actiepunten: Dronkers zint op het aanbesteden van een project zonder contract: "Niet helemaal zonder regels, maar zonder al die juridische ballast en

voorschriften om een keer echt samen tot een goede oplossing te komen." Hij beseft ook wel dat dromen over een ideale bouwwereld niet zomaar werkt in de praktijk, maar wil wel meer dóen in plaats van oeverloos praten. "Voor je het weet ben je een wegwijzer, die zelf geen stap verder komt en alleen nog de weg wijst." Alex Vermeulen voelt zich gesterkt in de gedachte dat de Rijksgebouwendienst veel vaker dbfmo-projecten moet aanbesteden zoals het Defensiemuseum Soesterberg: "Zoiets hadden we als opdrachtgever zelf nooit verzonnen en werkt alleen door alle disciplines - vooral ook buiten de bouw - aan elkaar te koppelen." Een cocreatiesessie gaat er per definitie van uit dat managers niet degenen zijn met de meest briljante

ideeën. Er zijn ook regels om het creatieve proces verder te brengen: wilde plannen zijn welkom, slechte ideeën bestaan niet en afkraken is uit den boze. Ideeën delen en samen verder uitbouwen van een eerder

variant krijgt. "Kies verschillende wegen naar het eindpunt en deel je ervaringen onder het genot van een glas champagne. En pas dan de goede manieren weer zelf toe in je eigen praktijk." Opdrachtgevers krijgen niet vaak weerwoord. Partijen met een afhankelijkheidspositie - zoals marktpartijen - durven frustraties zelden te uiten uit angst de relatie te beschadigen. Nog moeilijker is het vanuit een bestaande situatie hele nieuwe concepten te bedenken en juist dat was de bedoeling van de kookpotsessie. Vooraf was alleen het thema 'opdrachtgeven' duidelijk. De twintig deelnemers werden overigens wel in een heel luxe kookpot gestopt: de mooie houten betonvilla van architecten Jetty en Maarten Min in de duinen van Bergen aan Zee. Jetty trad tijdens de bouw ruim drie jaar geleden zelf op als hoofdaannemer voor het zelfbedachte huis. De factor tijd was tijdens het bouwproces even uitgeschakeld om te voorkomen dat de verschillende disciplines elkaars werk zouden verstoren: "Aannemers handelen vooral in het werk van anderen en zijn zelf hun vakmanschap voor een deel verloren."

“Aanbesteden zonder al die juridische ballast en voorschriften

geopperde gedachte wordt gestimuleerd. Architect Margreet van de Vlies heeft geprobeerd de knuppel in het hoenderhok te gooien door kleuren, rolpatronen en ontwerp ter discussie te stellen. "Het onderwerp aanbesteden krijgt snel een zware lading en krijgt wat lucht door ruimte te geven aan heel ander geluid. Geluid dat normaal nooit wordt gehoord, laat staan doordringt." Katja Oostendorp, werkzaam bij de gemeente Rotterdam, was vooral geïnspireerd door de fictieve routes naar Monte Carlo, die ook een concrete Nederlandse

Voorwaarden voor cocreatie

- goede communicatievaardigheden
- interactie (feedback) en constructieve samenwerking
- inspiratie en aanmoediging van de betrokkenen
- flexibiliteit en openheid
- identificatie en selectie van betrokkenen bij cocreatie
- goed projectmanagement
- goed management van verwachtingen aangaande doel en proces,
- continuïteit